

В І Д Г У К

рецензента

Палій Ірини Олегівни на дисертацію

Тао Цзинь

**«Становлення концертного стилю гри на гобої у творчості композиторів
кінця XIX – початку XX століття»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії

Галузь знань 02 – «Культура і мистецтво»

Спеціальність 025 – «Музичне мистецтво»

Процес наукового пізнання характеризується циклічністю й складається зі змінних фаз, які породжують зміну періодів. Дослідники періодично відчують фази, коли панують встановлені методи та теоретичні підходи згідно сформованої наукової парадигми. Однак такі «спокійні» фази змінюються на «фази пошуку», коли науковці відчують неспроможність існуючих методів вирішити нагальні питання та винаходять нові, більш продуктивні та ефективні методи для обґрунтування своїх досліджень. Впливовими факторами, що спричиняють зміни наукових парадигм, є кардинальні зміни у суспільному світогляді, системі наукових знань, етичні та ідеологічні питання тощо. В цьому плані галузь музичного мистецтва не є виключенням, та її представники тонко реагують на зміни парадигм. Дисертаційне дослідження Тао Цзинь має беззаперечну актуальність, оскільки представляє системне вивчення гобойного мистецтва в українському музикознавчому просторі з позиції виконавського досвіду та з урахуванням сучасних процесів в музичному мистецтві, які в сучасному музикознавстві мають розглядатися крізь призму взаємодії понять «феноменологія виконавського стилю», «виконавська поетика» та

«аналітична інтерпретологія». В дисертації доведено, що розвиток концертного стилю гри на гобої є процесом, який має історичну й динамічну сутність. Для ілюстрації цього процесу в дисертаційному дослідженні надано аналіз ключових творів, що сприяли еволюції гобойної творчості. Такий підхід дозволив сформулювати цілісне уявлення про складові концертного стилю на гобої.

Дисертацію виконано згідно логічній структурі з трьох розділів. Розділ 1 присвячено органологічним та історіографічним аспектам гобойного мистецтва. Окрім вирішення дискусійного питання стосовно винаходження інструмента, а також підходів до виконавської техніки на гобої, автором дисертації представлено до уваги власні визначення таких понять, як стиль, концертність, виконавська поетика. Надано визначення концепту «стиль концертування», який автор дисертації, екстраполюючи до гобойного виконавства, розуміє як віртуозність в широкому розумінні, різнорівневий діалог «соліст-оркестр», швидка зміна образної сфери, багатство семантичних амплуа, залучення крайніх регістрів, техніка аплікатури. Зазначені вище складові відіграють значну роль у формуванні виконавської поетики в контексті гобойного мистецтва.

В Розділі 2 йдеться про етапи формування концертного стилю гри на гобої у період з XVII до першої половини XIX. На прикладі концертів для гобоя А. Марчелло, Г. Генделя, Й. Фаша, Л. Лебруна та В. Белліні висвітлено еволюцію репрезентації концертності у гобойному виконавстві. Визначено, що концертність в бароковий період має тісний зв'язок з поняттям імпровізації, що робить твори більш «відкритими» для індивідуального прояву майстерності виконавця з позиції трактування сольного інструмента. У період класицизму та романтизму поняття «концертність» все більше наближалось до поняття «віртуозність», що яскраво проявилось в творчості

А. Паскуллі. В Розділі 3 дослідницьку увагу сфокусовано на більш пізніх еволюційних етапах становлення концертного стилю гри на гобої (кінець XIX – перша третина XX століття). З метою виокремлення нових сенсів віртуозності у гобойному мистецтві, автором дисертації проаналізовано твори А. Паскуллі різних жанрів: Фантазії на теми з опер, концерти для гобоя з оркестром та віртуозні концертні п'єси. Виведення віртуозності у репрезентації гобоєм на якісно новий рівень в творах А. Паскуллі дозволив автору прийти до висновку стосовно первинності виконавського стилю, на базі якого формувався композиторський стиль та було обумовлено виникнення виконавсько-композиторських стратегій. В якості наступного етапу становлення виконавського стилю гри на гобої автором визначено період першої третини XX століття та розглянуто на прикладі творчості британських композиторів Ю. Гуссенса та Б. Бріттена. В результаті порівняльного аналізу інтерпретацій Концерту для гобоя Ю. Гуссенса автор дисертації виявив прояви різних вимірів концертності, як-от: підкреслення віртуозного компонента; схильність до вокального підходу гри на гобої та репрезентація його семантичного амплуа як пасторального інструмента та значна увага до драматургії твору. Проаналізований автором твір Фантазія-квартет Б. Бріттена дозволив продемонструвати наступні прояви концертності: особливості ансамблевого музикування, додавання каденційних фрагментів, рельєфне викладення партій солістів, поєднання таких рис, як рапсодійність, мелодика та увага до мотивних структур.

Позитивної оцінки представленої до захисту дисертації заслуговує список опрацьованих автором джерел, який включає широкий спектр галузей, а саме: теорія стилю в музиці, питання історичних стилів і композиторської творчості, творчість для духових інструментів, зокрема для гобоя (особливий наголос варто зробити на вивченні фундаментальної праці для гобоя

Ф. Бейта), творчість виконавців на гобої, зокрема А. Паскуллі, композиторський стиль Б. Бріттена, Ю. Гуссенса, музичні жанри, виконавство та інтерпретологія.

Висновки дисертації, в яких узагальнено ознаки концертного стилю гри на гобої, дають підстави вважати мету дослідження вирішеною.

Для більш цілісного сприйняття концепції дисертаційного дослідження рецензентом запропоновано наступне запитання: чи можете Ви продемонструвати типи віртуозності, що задіяні у творах композиторів різних історичних періодів: В. Белліні, А. Паскуллі та, наприклад, фрагменти в Концерті для гобоя Ю. Гуссенса та Фантазії Б. Бріттена?

Все зазначене вище дозволяє стверджувати, що дисертація *«Становлення концертного стилю гри на гобої у творчості композиторів кінця XIX – початку XX століття»* за актуальністю, теоретико-методологічним рівнем, науковою новизною відповідає вимогам МОН України стосовно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор **Тао Цзинь** заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Кандидатка мистецтвознавства,
старший викладач кафедри оркестрових
духових та ударних інструментів
ХНУМ імені І. П. Котляревського

Ірина ПАЛІЙ